

KURJER WARSZAWSKI.

D. 14. Września. — Rok 1844.

Sobota.

№ 245.

Jutro, Śty Nikodem.

U Izraelitów, Nowy rok 5,605.

W kościele XX. *Dominikanów* jutro obchodzoną będzie dzisiejsza uroczystość **PODWYŻSZENIA Ś. KRZYŻA**; odbywać się będzie z wystawieniem N. **SAKRAMENTU**, kazaniem i procesjami. — Umieściliśmy w Nrze 139 pisma naszego z r. b. wiadomość historyczną o dawnym Kościele PP. *Bernardynek w Warszawie*, który w r. b. został rozebrany. Przy poruszeniu fundamentów tego gmachu, wydobyto kamień węgielny noszący napis łaciński, który tak brzmi dosłownie po polsku: Roku Pańskiego 1609, dnia 15 Sierpnia, w same święto **WNEBOWZIECIA NAJŚWIĘTSZEJ MARJI PANNY**, za rządów kościelnych Ojca Ś. **PAWŁA V.** na mocy pozwolenia Najprzewielebniejszego Andrzeja *Opalińskiego* Biskupa *Poznańskiego*, założył do tej Świątyni pod tytułem **WNEBOWZIECIA N. P. MARJI** wzniesie się mającej, kamień węgielny, Wielebny Ojciec *Bonawentura* Komisarz Generalny z *Poznania* zeszłany, Prowincjał zakonu OO. *Bernardynów* prowincji polskiej, w obecności oraz Wielmożnego Jmć Pana Stanisława *Zaliwskiego* Starosty *Warszawskiego*, Mikołaja *Duchnowskiego* Przełożonego nad *Budowniczymi* J. K. *Mości*, *Warzyńca Kamieńskiego* Zupnika *Warszawskiego*, tudzież Sławetnych Panów: Stanisława *Filipowicza* Konsula (Burmistrza) miasta *Warszawy*, *Tomasza Chawłosa*, *Wojciecha Łyszc*, *Grzegorza Badowskiego* Radnych i bardzo wielu innych tak *Duchownych*, iak świeckich osób. — N. PAN 21go z. m. postanowił: „Udzieloną została, pod wzajemnymi warunkami b. Strzelcowi leśnictwa *Pobianickiego*, *Wodziekiemu*, pensja roczna i dożywotnia, rubli srebrem 15.” — Rada Administr., dnia 23go z. m. mianowała: *Franciszka Traeger*, Radnego przy Magistracie Miasta *Łodzi*, pełniącym obowiązki Prezydenta tegoż Miasta; i *Xiędza Macieja Goralskiego*, Kanonika honoralnego Katedry *Kieleckiej*, pierwszym Kanonikiem Katedry *Sandomierskiej*. — Darowiznę rs. 45 corocznie opłacać się mających, przez *Amalię* z *Triedłów Wolińską* uczynioną, dla Kościoła *Ewangelic*: w *Warszawie* rs. 9, dla Kościoła *Warsz*: *Ewangelicko* reform: rs.

9, dla Szpitalu *Dzieciątka JEZUS* rs. 9, dla Szpitalu *Ewangelic*: rs. 6, dla Szpitalu *Starozakonnych* rs. 3, dla *Towarzystwa Dobroczyn*: rs. 9, dla *Instytutu głucho-niemych* rs. 9, dla *Instytutu mor*: zamied: *Dzieci* rs. 9, *Rada Admi*: zatwierdziła. — *Dyrekcja Poczty Królestwa Polskiego* zawiadamia *Publiczność*, iż *poczty osobowo listowe z Warszawy do Lublina* dotąd w *Niedziele* i *Czwartek* o godz: 9 minu: 30 rano odchodzące, któremi zarazem zabieraną jest *korrespondencja* na *trakt do Odessy* przeznaczona, począwszy od dnia 2/15 b. m. wyprawiane będą w tychże dniach, lecz dopiero o godzinie 3ciej po południu. *Dyrektor Poczty*, *Rzeczywisty Radca Stanu*, X. *Golicyn*. Za *Naczel*: *Kancel*: *Drac*. — *Przestrzeń traktu bitego Brzeskiego, od Rogatek Moskiewskich do Goławka*, po *wyrestaurowaniu*, została otwartą do *jazd* dla *powozów*, *bryczek* i *wozów lekkich włościańskich* lub *innych*, nie więcej, iak w *parę koni zaprzężonych*. — *Heabia Woroncowa* *Jenerał pichoty*, *Członek Rady Państwa*, przybył do *Warszawy*, wracając z *zagranicy*; stanął w *hotelu Angielskim*. — Z *radością* odczytaliśmy niedawno *wiadomość* o *przybyciu* do *Księgarni Zawadzkiego i Węckiego* na *Krak*: *Przedm*: w *pałacu Potockich* *oczekiwanej* z *upragnieniem* *Powieści historycz*: *J. I. Kraszewskiego* p. t: *Maleparta*, wydanej w *Lipsku* w 4ch *tomach* w *prześlicznej edycji* z *godłem Maleparta do Czarta!* (dawne przysłowie polskie). Jest to *pierwsza Powieść Kraszewskiego*, którą on z *takim* *talentem* na *prawdziwym tle* *historji* *naszej* *skreślił*; *przedstawił* w *niej* w *najżywszych* *colorach* *ówczesne* *obyczaje* i *zwyczaje* *Polaków*, których *dotąd* *nie* *mieśliśmy* *obrazu* z *tak* *dobłą* *prawdą* *odmalowanego*. *Bohaterem* *tej* *Powieści* *jest* *ów* *sławny* *Jurysta* *Maleparta*, który *strachem* *przerażał* *całą* *Paalestrę* *Lubelską*; *osoba* *to* *historyczna* *dobrze* *znajoma* w *dzieliach* *starożytnego* *Lublina* i *okolicy* i *bodaj* *dotąd* *iczsze* *wspominana*. *Autor* *miał* *głównie* *na* *celu* *skreślenie* *nam*, *charakteru* *człowiecka* *burzliwego* *umysłu*, *chciwego* *bogactw*, *ubiegającego* *się* *za* *sławą* i *honorami*, a *to* *wszystko* *z* *tak* *zaj-*

niującą prawdą, że Powieść ta na długo zostawie na umyśle Czytelnika mocne wrażenie, które nim owładnęło pomimo jego wiedzy. Jest to właśnie największą zaletą ienjusu Kraszewskiego, że umie opisywaniem wypadków, tak silnie zająć umysł Czytelnika, iż od pierwszej stronnicy tej Powieści, niepodobna jest z rąk ją wypuścić nie doczytawszy końca. Najlepsze dzieła Kraszewskiego iak np: *Latarnia czarnowiejska*, muszą ustąpić palmy pierwszeństwa temu ienjalnemu utworowi naszego znakomitego Pisarza. Styl wytworny gładki, tok rzeczy starannie wypracowany, interes utrzymany w najwyższym stopniu aż do ostatniej stronnicy, skreślenie charakteru osób działających z prawdą historyczną; wszystko to zniewała nas do oddania hołdu należnego twórcy tego dzieła. IJeż to mamy Powieści, które noszą tytuł tylko historycznych, lecz żadnej pod względem historii wartości. Tu zaś znajdzie Czytelnik w wysoko rozwiniętym talencie Autora, wszystkie zdarzenia tak rzetelnie opisane, i rzecz można, że iesteśmy całkiem przeniesieni w ówczesne wypadki dziełoi naszych. Opis Dworu STANISŁAWA AUGUSTA, zjazdy, sączenie spraw w sławnym Trybunale Lubelsk: odbywa się tu iakby przed oczami naszymi. Jesteśmy zatem najlepiej przekonani, że każdy miłośnik historii swego kraju z chlubą dla siebie nabędzie to dziełko tak interesujące, które razy kilka odczytać nie jest dostatecznie. — Wczoraj w Red: Kurjera złożono od R. zł. 5 dla nadwiślan. W sklepie ubogich złożono w ofiarze materac włosiany nowy, na korzyść starców i kalek; który tamże nabyć można. W temże miejscu złożono do sprzedania na korzyść nadwiślan wiersz *Sierota*, przez Wiktora Radlińskiego. — Kurs wczorajszy: Listy zast: nowe, za 100 zł. od r. s. 14 k. 80 (od zł. 98 gr. 20) do r. s. 14 k. 82 (do zł. 98 gr. 24); wartość kuponu k. 13¹/₂. — Wczoraj przedstawiono Iszy w Teatrze Rozmaitości nowe dzieło sceniczne *Burbonezka*; iest to 2-aktowa Komedia przełożona z francuzkiego, w oryginale Komedjo-opera (Wodwil); przedstawia obraz młodej ubogiej wieśniaczki sieroty, nazwanej od gminy Burbonezka, w której ją znaleziono; cnoty tej przyiemnej Paniienki zostały nagrodzone. Rzecz z czasoi Ludwika XIVgo. Po ukończeniu, przywołano JPannę *Damse* i JPanią *Chobrzyńską*. Zapytano o tłumacza, wymie-

niona JPanna *Węgier*. Po *Apetycie i zalotach*, przywołany JP. *Jasiński*.

— *Anglja*. — 5go b. m. spodziewany był wyrok sądu izby wyższej w apelacji *Okonela*, potwierdzający wyrok poprzedni. — Papiery na giełdzie londyńsk: poszły w górę, w skutek wiadomości o załatwieniu sprawy *Otaheiti*. — Parlament 5go b. m. miał być odroczone, Królowa zaś zamyslała odpłynąć do Szkocji 9go b. m. — Rząd zakazał w Anglji zaciągnąć ochotników dla Rzeczypospolitej *Texas*. — Ogłoszono testament słynnego *Hudson Love*. Zmarły Jenerał wynurza nadzieję, że jego małżonce przyznana będzie pensja 3000 dukatów, a po iej śmierci dzieciom 1500 dukatów. Prócz tego Wdowa *Love* ma zażądać 4000 dukatów wynagrodzenia za podróż iej Małżonka do wyspy *Stej HELENY*. — W Anglji nie pogody od parę tygodni dokuczają.

Francja. — Podług pisma paryzkiego, Xiążę *Joinville* (Żuęwil) otrzymał rozkaz wrócić do *Paryża*, i 20go b. m. spodziewany iest w *Neili*. Zdaie się, iż okręty linjowe wrócą do *Tulonu*, kilka zaś statków mniejszych zostaną w *Kadyxie* lub przy wyspach *Kanaryjskich*, celem utrzymania związku z załogą wyspy *Mogador*, na przypadek gdyby układy doznały odwłoki; zatem wyprawa w r. b. podobno iest ukończoną. Z listoi z *Kadyxu* okazuje się, że *Marokanie* w liczbie 138 przywiezieni do *Oranu*, nie są iencami woieniemi, lecz *Maurami* z znakomitych rodzin, których Cesarz trzymał na wyspie *Mogador* iakby na galerach. Biskup w *Szala* wezwał Duchowieństwo do złożenia modłoi dziękczynnych za zwycięztwa w *Marokańskim*. — Dziennik sporoi zbiia wieść, iakoby na polu *Marso-wem* wykonano manewry nasładowujące bitwę nad *Islą*. — Dziennik *algierski* porównywa wojnę Francuzoi w *Afryce* z wojną Rzymian przeciw *Jugurcie*. — Kurjer *franc:* potwierdza wiadomość o załatwieniu sprawy *Otaheiti*; Król wkrótce uda się do Anglji, na pamiątkę tej podróży przysobabiają już medal. — Podróźni *franc:* którzy na początku b. r. zwiedzali *Senegambję*, przesłali raport donoszący o istnieniu związku rzek *Senegalii* z *Gambją*. — Podług wiadomości z *Hajti* z dnia 1go z. m., Kontr-Admirał *Moges* (Moż) otrzymawszy swoje odwołanie, udał się do *Martyniki*, gdzie miał zastać swiego następcę Ad-

mirala Laplace (Laplas). Rząd hajtyjski ciągle był w krytycznem położeniu. — Prezes *Guerrier* (Gerje) przysposabił się do wyprawy przeciw hiszpań: części wyspy. — Poległy pod *Mogador* Porucznik artylerji *Pottier* (Potje) znalazł śmierć tuż przy boku Xcía *Zuëwil*; podobnież Kapitan *Duquesne* (Djukesn) został raniony przy boku Xcía. Wylądowanie w mieście zostało uskutecznione przez Kapitana *Hernoux* (Hernu) Adjutanta Xcía i Członka izby Deputowan.: Parostatek *Far* pierwszy zatknął flagę franc: na wyspie *Mogador*. — W *Tulonie* przygotowują uroczyste Przyjęcie dla Xcía *Zuëwil*. — Marszałek *Bugeaud* (Biużo) istotnie ma być mianowany Xciem *Islí*. W obozie *Marokanów* Francuzi znaleźli także znaczne zapasy mąki i prawdziwej chińskiej herbaty. Marszałek po części dla tego opuścił stanowisko nad *Islá*, ponieważś śród ogromnych upałów prędko rozwijająca się zgnilizna z zwłok poległych *Marokanów* na poboiovisku, zgubną byłaby dla stanu zdrowia armji. — Prezes *mexykański* kazał rozstrzelać kilku Francuzów pojmanyh z Jenerałem *Sentmanat*, Posel fran: w *Mexyku* złożył Prezesowi kilka not energicznych, i o tę sprawę zachodzą teraz zatargi z *Mexykiem*. — Jenerał *Athalin* wyjechał z listami własnoręcznymi Króla do Xcía *Wellingtona* i Lorda *Aberdeen* (Eberdyn). Rząd Ang: miał skłonić się zarządzić śledztwo o listy ubliżające Francji umieszczone w gazecie *Czas*, a ich autorów publicznie zganić ieśli są oficerami marynarki ang:. — Zmarły *Józef Bonaparte* miał swoim braciom *Hieronimowi* i *Ludwikowi* zapisać tylko po złotej tabakierce. — Przed kilką dniami uderzył piorun w *Peraż* pod czas Nabożeństwa; szczęściem nikt nie został raniony; Xiądz znajdował się właśnie w zakrystji i widział iak massa elektryczna nakształt kuli ognistej uderzyła przed wielki Ołtarz.

Hiszpanja. — Xhę *Ossunía* rozstał się z tym światem, przeżywszy lat 37. — Oficer hiszp: *Don Narcisso Medina* dopuścił się strasznej zbrodni w *Jaen*. Przed kilką dniami ukazał się niezaproszony na balu u *Don Rafaela Iturriagi*, ieдного z najznakomitszych mieszkańców miasta, i z zadrósci strzelił do iednego z gości nazwiskiem *Don Manuel Waldeastillas*; tenże niebezpiecznie jest raniony; sprawca stawiony będzie przed sądem wojennym.

Niemcy. — Królowa *Pruska* i Arcy-Xhna *Zofja Austryacka*, 7go b. m. spodziewane były w *Mnichowie*. — *Ismael* Bej Syn *Wice-Króla Egiptu*, w przeieździe do *Paryża*, bawił przez 2 dni w *Mnichowie*. — W *Tryescie* z zapalem mieszkańcy witali przybywających NN. Cesarza i Cesarzowę Austrij: Gdy Cesarzowa ukazała się na balkonie, na przeciw będąca także na balkonie *Dama*, spadła na bruk, co tak przeraziło *Monarchinię*, że zemgłała. — Król *Pruski* oczekiwany iest w *Berlinie* dopiero w końcu b. m. Podróż nad *Ren* ieszcze nie iest pewną. Na wszelki przypadek iednak, ten Król odbędzie wielkie manewry wojskowe pod *Merzeburgiem*. — W *Królewcu* Obywatele chcą zakupić dom *Kanta*, i tak go urządzić iak był czasasów tego wielkiego Filozofa.

Portugalja. — Nowy Posel hiszp: *P. Ludwik Gonzalez Brawo*, 22go z. m. złożył na uroczystem posłuchaniu u Królowej w pałacu *Necessidades* swoje listy wierzytelne. — *Infantka Anna Marja* siostra zmarłego Cesarza *Don Piotra*, a ciotka Królowej, chorowała niebezpiecznie na febrę; lecz teraz wraca do zdrowia. — Bardzo chwalebą filantropją Królowej *Donny Marji*, która bez różnicy wyznań religijnych poważa i wynagradza pocziwycy ludzi.

Turcja. — Z baszostwa *Trypolis* (w *Afryce*) donoszą pod dniem 12tym z. m. Między *Kabylami* wybuchło powstanie, przeszło 6,000 ludzi wzięło sę do broni pod dowództwem *Miludi Szacha* byłego Ministra oddalonej rodziny *Mahmuda*. Basza zgromadził 10,000 wojska na wyprawę przeciw powstańcom. Gorale odnieśli nieiaki korzyści nad *Turkami*. Załoga warowni tureckiej *Iffren* w górach, musiała zostać bezczynną z powodu niedostatecznej siły i niesprzyjającej pory.

Włochy. — 11go b. m. nastąpiła eksplozja pod *Palermo* (na wyspie *Sycylji*) w mieszkaniu fabrykanta faierwerków; w skutek czego kilka domów zostało znacznie uszkodzonych, 6ciu ludzi zabitych a 12tu ranionych.

Rozmaitości. — Królowa angielska na 3 godziny przed połogiem, podpisywała rozmaite papiery. — W *Gresenbergu* tego lata używają kąpieli *Prisnicowskiej* kilkaset osób; znacznie mniej niż bywało; wszyscy używający tej kuracji musieli prawie ciągle być pod szczochronami, bo

deszcze lały i lały. — Gazeta *Krakowska* w obszernym artykule takżę doniosła o Rabinie *Pollaczek* (o którym wzmiankowaliśmy wczoraj), i tak ten artykuł kończy: „Życzyćby należało, aby Izraelici, którzy teraz już ubiorem od Chrześcijan nie różnią się, również starali się wykształcić serce i umysł, bo powierzchowność i krój sukien stosowny, nie jest istotą rzeczy ale za ledwie formą, mianowicie zaś pierwszą miech będzie ich dążnością przyswoić sobie język krajowy, nie szukać nauki w dziełach Klasyków tylko niemieckich i francuzi.”

PRZYJECHALI DO WARSZAWY.

Xiążę Tomaszewski Walenty, Biskup, z Kalisza; Jenerał-Lajt: Baron Renne, z Zagranicy; Jenerał Juriewicz z Zagranicy; Rzeczy: Radca Stanu Łazarew-Chryzstof, z Petersburg; Tokarski Senator z Zagranicy; X. Olszański Kanonik, z Lublina; Dziedzicki Szym; Bz: Radca Stanu z Płonia; Hoffman Edwa: Członek Senatu z Leszna; Xię Radziwiłł Karol z Nieborowa; Estrokoński Ant: Sędzia Apel: z Kossowa; Jaczewski Karol Dz: z Osowna; Lemnicki Franc: Dz: z Osin; Gadoński Ant: Dz: z Krasnostawu; Czapski Józ: Oby.

DONIESIENIA.

W pałacu Nro 415 przy ulicy Krakows: Przedm: jest do najęcia **LOKAL** na szesn piątrze od frontu, składający się z 6ciu Pokoi, z Kuchnią, 2ma Piwnicami, Stajnią i Wozownią, lub bez Stajni i Wozowni.

SLEDZI Holenderskich prawdziwych świeżych, w baryłkach lądem sprowadzonych. **WEGORZA** marynowanego świeżego, dostać można w składzie Win

i Towarów Kolonialnych pod Nr 2 przy ulicy S. Jana, pod znakiem Wieloryba, po cenie umiarkowanej; także znajduje się **WINO** francuzkie zwane z dobroci Szabli, garn: po zł. 10; oraz Wino węgierskie stołowe w dobrym gatunku, którego garniec po zł. 12 sprzedaje się.

Katarzyna *Gronczewska*, która od lat 3 h wydalila się od Familji z Miasta Torunia, nie wiadomo gdzie się znajduje: przeto Brat jejże *Gronczewski*, mając interes Familijny, uprasza, ktoby wiedział gdzie też Katarzyna Gronczewska znajduje się, aby dał znać pod Nr 1286 przy ulicy Nowy świat, do Stanisława Domańskiego Wozuego.

Dnia 11 b. m. między 7 a 10tą z rana, idąc ku ulicy Widok, około Szpitalu wyznania Mojżeszowego, zgubiony został **WEXEL** na rzecz podpisanego wystawiony, na sumę Rsr. 43 kop. 80, z podpisem starozak: Zelk Lipszyc. Znalazca raczy zwrócić takowy do mieszkającego pod Nr 1816 za nagrodą, gdyż zadanej korzyści z niego mieć może.

E. Hirschenhorn.

OSOBA w średnim wieku, umiejąca Krawieczyznę i szyc piąkuie, znaiąca się doskonale na porządnem urządzeniu w znacznym domu, oraz i na wiejskiem go-

spodarstwie, umiejąca dobrze pisać, i znająca rachunki, także iak najlepiej na kuchni, umiejąca piec Ciast, iak najwyborniejsze w różnych gatunkach; życzy wejść w obowiązek za **GOSPODYNIE** w dom iaki porządną, lub do Dozoru Dzieci. Bliższą wiadomość powziąć można przy ulicy Senatorskiej Nro 468, u Zegarmistrza w Sklepie, naprzeciw Reformatów.

Z dnia 10 na 11 b. m. w nocy, na trakcie pomiędzy rogatką Wolską a Ołtarzewem, przy Karoznie we wsi Bronisze, skradziono parę **KONI** wałachów, po lat 9 mające, maści jeden iasno-gniadej, 2gi brzo-gniadej, ostatni miał nogę zadnią, lewą wysty-chowaną mocno; ubrane były w Chomonty Krakows: z płatami czerwonymi i zielonemi. Ktoby powziął wiadomość o takowych, raczy udzielić pod Nr 374 przy ulicy Krak: Prze:, a otrzyrna nagrody zł. 100.

WYZEŁ kurlandzki, z kasztanowitemi łatami, uszy długie, zginął dnia 8 b. m.: na karku miał obrożę skurzaną z kółkiem żelaznym. Kto go ma u siebie, lub wie gdzie się znajduje, niechaj da znać pod Nr 2254 przy ul: Nałwki, a odbierze stosowną nagrodę.

Dziś rano ciepła stopni 7. Wczoraj w połud: 14.

TEATR WIELKI. Dziś, 3ci raz *Anna Bolena*, przez Arty: włoskich. Jutro, 42gi raz *Jezioro Wieszczele*.

TEATR ROZMAIT: Jutro, 15ty raz *Cień Kochanka*. 2gi raz *Barborezka*.

Jutro w Ogrodzie P. Ohma za Wolsk: rogatkami **ORKIESTRA** pod Dy: JP. *Kubelki* grać będzie.

Dziś w nowo otworzonej kawiarni przy uli: Nowo-Senators., w domu Nro 634, między Hotelem Rzymskim a Litewskim, JP. *Danecki* z kompa: grać będzie.

Dziś w nowo otworzonej kawiarni przy ulicy Miodowej, w domu Łaszczyńskiej, wprost Sądu Apelacyj: JP. *Modliński* z kompanją grać będzie.

Dziś w kawiarni przy ulicy Trębackiej obok domu W. Steinkel; Panny *Nowakowskie* grać i śpiewać będą.

Jutro jeżeli pogoda posłuży, w *Dolinie Szawcarskiej*, **MUZYKA** z 50 Osób złożona, grać będzie.

Jutro w Powązkach (Izabela zwanych), będzie **MUZYKAŁNA ZABAWA** przez liczną Orkiestrę wykonana; odegrane będą wyiatki z celniejszych Oper; zacznie się o godzinie 4. Ogród będzie oświetlony.

Jutro, jeżeli pogoda posłuży, w Zaciszu, a w razie niepogody w Kawiarni przy ul: Krak: Przedm: i Mariensztadt na Im piątrze, JP. *Danecki* z kompanją grać będzie. — Do Zacisza **OMNIBUSY** kursować będą.

Jutro u *Majewskiego* przy ul: Beduarskiej, na Śniadanie Pekielsz, Kaczka drika, Geś, Kapłon, Comber i Pieczeń barania, huzarska, Flaki, Koldony, Koltety, Potrawa, Raki, Zupa, Murczęta, Chłodnik.